

Sygn. akt III AUa 919/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Beata Górską SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2016 r. w Szczecinie

sprawy P. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie renty

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 września 2015 r. sygn. akt VI U 918/13

oddala apelację.

SSA Beata Górską SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka -

Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 919/15

UZASADNIENIE

Ubezpieczony P. Ż. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 14 maja 2013 r. odmawiającej przyznania prawa do renty twierdząc, że w chwili badania przez komisję lekarską ZUS był pod działaniem silnych środków przeciwbólowych, co wypaczyło ocenę tejże komisji dotyczącą jego stanu zdrowia.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 6 maja 2013 r. uznała, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

Wyrokiem z dnia 29 września 2015 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Ubezpieczony P. Ż. urodził się w dniu (...) Posiada on wykształcenie zawodowe w specjalności: stolarz budowlany. Dotychczas pracował w okresie od 3 listopada 1971 r. do 1 października 1998 r. w różnych zakładach na stanowisku stolarza. Okresowo był zatrudniony jako krawiec po przyuczeniu stanowiskowym. W ramach tego zatrudnienia szył ocieplacze robocze. Nie kończył dodatkowych kursów zawodowych.

W dniu 2 października 1998 r. ubezpieczony złożył w ZUS wniosek o przyznanie prawa do renty. Po otrzymaniu z ZUS decyzji odmownej z dnia 23 października 1998 r. odwołał się do Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim, który prawomocnym wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2000 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres 2 lat od zaprzestania otrzymywania przez niego zasiłku chorobowego. Decyzją z dnia 22 sierpnia 2000 r. pozwany przyznał ubezpieczonemu prawo do renty począwszy od 23 lutego 1999 r. do 28 lutego 2001 r., a następnie decyzją z dnia 12 czerwca 2001 r. odmówił dalszej wypłaty renty. Odwołanie od tej decyzji oddalił Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim prawomocnym wyrokiem z dnia 8 października 2003 r.

W dniu 13 marca 2013 r. ubezpieczony ponownie złożył w ZUS wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Komisja lekarska ZUS w Z. orzeczeniem z dnia 6 maja 2013 r. ustaliła, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy i w oparciu o to orzeczenie pozwany decyzją z dnia 14 maja 2013 r. odmówił przyznania ubezpieczonemu prawa do renty. Ubezpieczony w dniu 7 czerwca 2013 r. odwołał się do Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim.

W trakcie postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu ortopedii, neurologii i medycyny pracy. Biegli rozpoznali u ubezpieczonego:

- zespół bólowy, okresowy kręgosłupa szyjnego i lędźwiowo – krzyżowego bez cech podrażnienia obwodowego układu nerwowego, na podłożu zmian zwyrodnieniowo dyskopatycznych,
- przebytą częściową amputację opuszka kciuka u osoby praworęcznej z zachowaną chwytnością obu rąk,
- niedosłuch ucha prawego (z oprotezowaniem aparatem słuchowym) pozostający do oceny biegłego otolaryngologa,
- otyłość

W związku z powyższym rozpoznaniem biegli uznali, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy, ale przeciwwskazana jest praca połączona z dźwiganiem ciężarów.

Ubezpieczony nie zgodził się z opiniami twierdząc, że pracę dozorca może wykonywać tylko po zaopatrzeniu w ortezę i gorset, a nadto występuje u niego wzmożona senność.

Powołany przez Sąd Okręgowy inny biegły z zakresu medycyny pracy rozpoznał u ubezpieczonego:

- przewlekły zespół bólowy odcinka lędźwiowego kręgosłupa na tle zmian zwyrodnieniowych i przepukliny na wysokości od L-1 do L-5 i L-5/S-1 z promieniowaniem bólu do kończyny dolnej prawej,
- zmiany zwyrodnieniowo-wytwórcze odcinka szyjnego kręgosłupa z zespołem bólowym,

- niedosłuch odbiorczy obustronny asymetryczny (bardziej ucha prawego) z oprotezowaniem aparatem słuchowym,
- otyłość prostą miernego stopnia,
- obturacyjny bezdech senny - postać ciężka

Na podstawie powyższego rozpoznania lekarz medycyny pracy uznał, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od kwietnia 2014 r. na okres 2 lat.

W opinii uzupełniającej drugi biegły medycyny pracy podtrzymał swoją opinię o częściowej niezdolności ubezpieczonego do pracy i potwierdził, że obturacyjny bezdech senny w ciężkiej postaci rozpoznano u ubezpieczonego w lutym 2014 r.

Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2015 r. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii innego zespołu biegłych z zakresu ortopedii, neurologii, kardiologii, laryngologii i medycyny pracy.

Biegły kardiolog rozpoznał u ubezpieczonego:

- zespół bezdechu śródsewnego – postać ciężką,
- niedosłuch,
- chorobę zwyrodnieniową – zniekształcającą kręgosłupa,
- nadciśnienie tętnicze w wywiadzie,
- otyłość pokarmową - i stwierdził, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy oraz, że podziela opinię drugiego biegłego z zakresu medycyny pracy.

Biegli ortopeda i neurolog po przebadaniu ubezpieczonego stwierdzili, że z powodu zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

Powołany przez Sąd Okręgowy biegły pulmonolog rozpoznał u ubezpieczonego obturacyjny bezdech podczas snu (OBS) - postać ciężką – leczoną protezą powietrzną. We wnioskach biegły uznał, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy zgodnej z kwalifikacjami z powodu ciężkiej postaci obturacyjnego bezdechu sennego od lutego 2014 r. do kwietnia 2016 r.

Biegły laryngolog rozpoznał u ubezpieczonego obustronny mierny niedosłuch i stwierdził, że z powodu dolegliwości laryngologicznych przeciwwskazana jest praca w hałasie, na wysokości i przy maszynach w ruchu. Po uwzględnieniu wskazanych przeciwwskazań w zakresie laryngologii ubezpieczony jest zdolny do pracy.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie okazało się nieuzasadnione, podnosząc iż zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. 153 poz.1227; dalej jako ustawa) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b), pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a), pkt 10 lit. a), pkt 11-12, 13 lit. a), pkt 14 lit. a) i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a), pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie zaś z treścią art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej: 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Sąd meriti wskazał, że zgodnie z art. 12 ustawy stanowi, iż niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust. 1), całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (ust.2), a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust.3). Stosownie do treści art. 13 ust. 1 ustawy przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;

2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że przedmiotem sporu była okoliczność czy ubezpieczony był co najmniej częściowo niezdolny do pracy na dzień wydania zaskarżonej decyzji. Dla rozstrzygnięcia tej kwestii Sąd ten dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu specjalności dotyczących schorzeń, na które cierpi ubezpieczony, a więc ortopedy i neurologa oraz dodatkowo specjalisty z zakresu medycyny pracy. Biegli ci w opiniach stwierdzili zgodnie, że ubezpieczonego występują wprawdzie zmiany zwyrodnieniowe powodujące przeciwwskazania do pracy (dźwiganie ciężarów w trybie ciągłym, pracę przy maszynach w ruchu i ciężkiej pracy fizycznej) ale owe przeciwwskazania nie uniemożliwiają pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami stolarza, gdyż biegli nie wykryli ostrych objawów korzeniowych ani neurologicznych objawów ubytkowych.

Sąd meriti na skutek zastrzeżeń ubezpieczonego do opinii tych biegłych (a szczególnie biegłego z zakresu medycyny pracy) dopuścił dowód z opinii innego biegłego z zakresu medycyny pracy, który zajął odmienne stanowisko twierdząc, że ubezpieczony jest od kwietnia 2014 r. na okres 2 lat częściowo niezdolny do pracy ze względu na występującą u niego ciężką postać bezdechu sennego. W tej sytuacji Sąd pierwszej instancji powołał drugi zespół biegłych lekarzy w składzie: ortopeda, neurolog, laryngolog, kardiolog i z zakresu medycyny pracy. Biegli tego zespołu różnili się w swoich wnioskach końcowych. Biegli ortopeda i neurolog stwierdzili, że w zakresie neurologicznym i ortopedycznym ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy, postulowali jednak powołanie biegłego pulmonologa. Biegły kardiolog uznał, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od dnia złożenia wniosku na okres 2 lat (zgadzając się jednocześnie z opinią drugiego biegłego z zakresu medycyny pracy, który orzekł, że ubezpieczony jest niezdolny do pracy od kwietnia 2014 r.) powołując się nie tylko na istniejące u ubezpieczonego choroby – bezdech senny, objawy zespołu bólowego kręgosłupa, niedosłuch ale także fakt, iż ubezpieczony został uznany za osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Całkowicie natomiast pominął kwestię czy schorzenie kardiologiczne (nadciśnienie tętnicze) ma wpływ na zdolność ubezpieczonego do pracy stwierdzając jedynie lakonicznie, że ubezpieczony obecnie nie stosuje leków przeciwnadciśnieniowych.

Sąd Okręgowy wskazał, że biegły laryngolog podniósł, że nie stwierdził u ubezpieczonego długotrwałej niezdolności do pracy, a jedynie przeciwwskazanie do pracy w hałasie, na wysokości i przy maszynach w ruchu. Po ich uwzględnieniu ubezpieczony jest zdolny do pracy. Powołany dodatkowo przez Sąd Okręgowy biegły pulmonolog stwierdził częściową niezdolność do pracy ze względu na ciężką postać bezdechu sennego zdiagnozowanego w lutym 2014 r. W związku z tym orzeczenie komisji lekarskiej z dnia 6 maja 2013 r., zdaniem tego biegłego, było słuszne.

Sąd Okręgowy podniósł, że orzeczenia biegłych były różne, wszelako wskazują one, że wszyscy biegli nie widzieli podstaw do uznania istnienia u ubezpieczonego niezdolności do pracy z przyczyn ortopedycznych lub neurologicznych. W związku z tym Sąd meriti mając na uwadze, że badanie legalności decyzji i orzekanie o niej przez sąd możliwe jest tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili jej wydawania,

zaś postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym ustalenia dokonane przez ZUS uznał, iż decyzja ZUS jest prawidłowa bowiem na dzień wydania przez pozwanego zaskarżonej decyzji nie było podstaw do przyjęcia, iż ubezpieczony jest niezdolny do pracy (Sąd przypomniał, że ciężar dowodu co do istnienia tejże niezdolności spoczywa na ubezpieczonym, co oznacza, że to on winien przedstawić dokumentację medyczną potwierdzającą jej istnienie).

Z tych względów, na podstawie art 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony, zaskarżając je w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że:

a) decyzja ZUS jest prawidłowa co do braku podstaw do uznania ubezpieczonego za niezdolnego do pracy, podczas gdy w oparciu o rzeczywisty stan faktyczny, istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, uzasadniał uwzględnienie żądania ubezpieczonego w zakresie przyznania prawa do renty ze względu na istnienie stanu faktycznego (stan zdrowia) i prawnego na dzień wydania decyzji ZUS, który uzasadniał uznanie za co najmniej częściowo niezdolnego do pracy,

2) naruszenie przepisów postępowania, tj. art 232 w zw. z art. 3 w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c, poprzez przyjęcie, że ubezpieczony nie wywiązał się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywodzi skutki prawne, tj. przedstawienia dokumentacji medycznej wskazującej na uprawnienie do przyznania prawa do renty, podczas gdy biegli z zakresu medycyny pracy, neurologii i ortopedii oraz kardiologii opierając się min. na przedstawionej przez ubezpieczonego dokumentacji medycznej, uznali go za częściowo niezdolnego do pracy,

3) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. przez wyprowadzenie z materiału dowodowego, tj. opinii biegłych wniosków z nich niewynikających, a ponadto sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, skutkiem czego Sąd błędnie ustalił, iż ubezpieczony nie kwalifikuje się do przyznania prawa do renty, podczas gdy biegli sądowi uznali go za niezdolnego do pracy od dnia złożenia wniosku do ZUS,

4) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów w sposób nieszczechotny, w sytuacji, gdy prawidłowa ocena opinii biegłych doprowadziłaby do wniosku, że ubezpieczony był częściowo niezdolny do pracy od dnia złożenia wniosku do ZUS,

5) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 57 w zw. z art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy, podczas gdy na podstawie drugiego zespołu opinii biegłych ubezpieczony winien zostać uznany za co najmniej częściowo niezdolnego do pracy od dnia złożenia wniosku o przyznanie prawa do renty i uprawnionym do uzyskania prawa do renty.

6) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną wykładnię, która spowodowała uznanie Sądu, iż w stanie faktycznym przedmiotowej sprawy nie zostały spełnione ustawowe przesłanki konieczne do przyznania na rzecz ubezpieczonego renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wskazując na te zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, tj. poprzez przyznanie prawa do renty i zasądzenie od ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego organu na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, że biegli lekarze specjaliści w opiniach:

- z zakresu kardiologii z dnia 22.10.2014 r.,

- z zakresu neurologii i ortopedii z dnia 20.12.2014 r.,

- z zakresu pulmonologii z 21.03.2015 r.

stwierdzili, iż ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy, przy czym biegły lekarz kardiolog dr n.med. K. P. w opinii z dnia 22.10.2014 r. wskazał, iż ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od daty złożenia wniosku rentowego. Także biegły z zakresu medycyny pracy lek. H. K. wskazał na powyższe, a także: „że ubezpieczony od około roku leczy się z powodu obturacyjnego bezdechu sennego, a w lutym br. rozpoznano postać ciężką tej choroby. (...) Badany od stycznia 2012 r. z powodu silnych bólów kręgosłupa i kończyny dolnej prawej jest leczony w Poradni Leczenia Bólu w G. -wg dokumentacji. Był już tam kilkunastokrotnie. Z powodu silnych bólów kręgosłupa i kolana prawego na wniosek w/w poradni i neurochirurga zalecono gorset na odcinek L-S kręgosłupa i ortezę kolana prawego, aparat stabilizujący kolano. Już w grudniu 2012 r. specjalista neurochirurg widział celowość leczenia operacyjnego. Ale decyzja operacji została zawieszona z powodu rozpoznawania już w tego obturacyjnego bezdechu sennego. Reasumując, stwierdzam, że rozpoznane u badanego schorzenia w pełni go kwalifikują do jako częściowo niezdolnego do pracy(...)”.

Ubezpieczony wskazał również na opinię biegłych neurologa dr n.med. D. K. i lek. med. ortopedy R. U. z dnia 20.12.2014 r., w której to opinii biegli podnieśli, że: „biorąc pod uwagę całokształt stanu zdrowia, na co wskazuje biegły H. K., wnioskodawca może być osobą częściowo niezdolną do pracy o charakterze trwałym, gdyż nie należy oczekiwać istotnej poprawy stanu zdrowia badanego”. Ponadto biegła z dziedziny pulmonologii lek. B. Z. w opinii z dnia 21.03.2015 r., wskazała: „(.. .)niewielka podawana przez wnioskodawcę skuteczność leczenia CPAP-em wynika m.in. stąd, że stosuje on przewlekłe przeciwbólowe leki opioidowe (z powodu schorzeń narządu ruchu), co wpływa niekorzystnie na objawy obturacyjnego bezdechu sennego.(...) Tym samym biegła zgadza się z wnioskami opinii biegłego medycyny pracy z dnia 11.04.2014 r. i biegłego kardiologa z 22.10.2014 r. (...)”.

Apelujący podniósł, że biegła dr n.med. R. D. w opinii z dnia 24.01.2014 r. sama wskazała, iż „(...) badany jest niezdolny do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej, pracy na wysokościach, przy maszynach w ruchu i dźwigania ciężarów. W związku z powyższym jest niezdolny do wykonywania pracy w wyuczony zawodzie stolarza budowlanego z uwagi na upośledzenie słuchu(...)”, czyli jest niezdolny do pracy zgodnie ze swoimi kwalifikacjami.

W ocenie wnioskodawcy stan faktyczny, istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, uzasadniał uwzględnienie żądania w zakresie przyznania prawa do renty ze względu na istnienie stanu faktycznego (stan zdrowia) i prawnego na dzień wydania decyzji ZUS, który determinował do uznania za co najmniej częściowo niezdolnego do pracy. Ubezpieczony na etapie składania wniosku o rentę przedstawił dokumentację medyczną wskazującą na uprawnienie do przyznania prawa do renty. Następnie biegły z zakresu medycyny pracy, neurologii i ortopedii oraz kardiologii opierając się min. na przedstawionej przez ubezpieczonego dokumentacji medycznej, uznali go za częściowo niezdolnego do pracy, co jednak Sąd nie uwzględnił przy wydawaniu wyroku.

Skarżący wskazał, że opinia biegłego podlega ocenie — przy zastosowaniu przepisu art 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienie SN z 07.11.2000r., sygn. I CKN 1170/98, wyrok SN z 15.11.2000r., sygn. IV CKN 1383/00).

Zdaniem apelującego Sąd nie dokonał oceny dowodów w sposób wszechstronny, w sytuacji, gdy prawidłowa ocena dowodów (w szczególności w/w opinii biegłych), doprowadziłaby w ocenie wnioskodawcy, do wniosku, że ubezpieczony był częściowo niezdolny do pracy od dnia złożenia wniosku do ZUS,.

Zdaniem ubezpieczonego, Sąd pierwszej instancji dopuścił się naruszenie prawa materialnego, tj. art. 57 w zw. z art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy, podczas gdy na podstawie:

- opinii biegłego z zakresu medycyny pracy z dnia 11.04.2014 r. i opinii uzupełniającej z dnia 6.06.2014 r.,

- opinii biegłego z zakresu kardiologii z dnia 22.10.2014 r.,

- opinii biegłych z zakresu neurologii i ortopedii z dnia 20.12.2014 r.,

ubezpieczony winien zostać uznany za co najmniej częściowo niezdolnego do pracy od dnia złożenia wniosku o przyznanie prawa do renty i uprawnionym do uzyskania prawa do renty.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się nieuzasadniona.

Na wstępie wskazać należy, iż postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Rozważając zakres kognicji sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy stwierdził, iż sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, iż sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, niepubl.). Dodatkowo należy wskazać, iż dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, sąd drugiej instancji może podzielić i uznać za własne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r., sygn. akt II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozstrzyganej sprawy stwierdzić należy w pierwszej kolejności, iż Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny (choć dla pełnej oceny zasadności apelacji wymagał on uzupełnienia o czym poniżej), a swe ustalenia oparł na należycie zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena nie wykraczała poza granice wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji wywiódł prawidłowe wnioski z poprawnie dokonanej analizy dowodów stanowiących podstawę rozstrzygnięcia. Stąd też Sąd Apelacyjny ustalenia Sądu I instancji w całości uznał i przyjął jako własne.

Sąd Odwoławczy nie stwierdził przy tym naruszenia przez Sąd Rejonowy prawa materialnego, w związku z czym oparł rozważania Sądu Okręgowego również w zakresie przyjętych przez niego podstaw prawnych orzeczenia.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się zarzucanych Sądowi pierwszej instancji przez powoda błędów w zakresie postępowania dowodowego. Przeciwnie, stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy bardzo starannie zebrał i szczegółowo rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób nienaruszający swobodnej oceny dowodów (choć pominął ustalenia, które przyczyniłyby się do jeszcze lepszego umotywowania zaskarżonego orzeczenia), uwzględniając w ramach tejże oceny zasady logiki i wskazania doświadczenia życiowego. Wobec tego nie sposób jest podważać adekwatności dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń do treści przeprowadzonych dowodów. W tym miejscu należy przywołać stanowisko Sądu Najwyższego, przyjmowane przez Sąd II instancji jako własne, wyrażone w orzeczeniu z dnia 10 czerwca 1999 r. (II UKN 685/98 OSNAPiUS 2000/17/655), że normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. W ocenie Sądu Odwoławczego brak jest w niniejszej sprawie podstaw do uznania, iż Sąd pierwszej instancji postąpił wbrew którejkolwiek ze wskazanych wyżej reguł.

Nie można zapominać, że postępowanie z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem cywilnym i obowiązują w nim wszystkie reguły procesowe również te dotyczące rozkładu ciężaru dowodu oraz terminów do

składania wszelkich wniosków dowodowych. Art. 6 k.c. ustanawia bowiem podstawową regułę dowodową, zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Reguła ta pozostaje w ścisłym związku z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego o dowodach. To na ubezpieczonym odwołującym się od decyzji ZUS ciążył obowiązek wykazania w procesie, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji był on niezdolny do pracy i dowieść tej okoliczności miał przed sądem I instancji (art. 232 i 381 k.p.c.). Tymczasem żadna z opinii biegłych nie pozwoliła na stwierdzenie, że w dniu wydania decyzji ubezpieczony był niezdolny do pracy. Nawet najbardziej korzystne dla ubezpieczonego opinie: drugiego biegłego z zakresu medycyny pracy, pulmonologa oraz kardiologa, pozwoliły na stwierdzenie, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy, ale dopiero od 2014 roku, podczas gdy zaskarżona decyzja została wydana znacznie wcześniej. Nie zmienia tego faktu zapis w opinii biegłego kardiologa, że ubezpieczony jest niezdolny do pracy od chwili złożenia wniosku, ponieważ jednocześnie biegły ten stwierdził, że w pełni zgadza się z opinią lekarza medycyny pracy o powstaniu niezdolności w 2014 r. Poza tym biegły z zakresu kardiologii nie powołał się na okoliczności związane ze schorzeniami tej właśnie specjalności powodującymi choćby częściową niezdolność do pracy a stwierdził jedynie, że niezdolność do pracy wiąże się z wystąpieniem ciężkiej postaci bezdechu sennego stwierdzonej dopiero w 2014 r.

Sąd Apelacyjny dostrzegł również potrzebę rozważenia kwestii niezdolności do pracy w kontekście posiadanych przez ubezpieczonego kwalifikacji w trakcie jego kariery zawodowej albowiem nawet z niekorzystnej dla ubezpieczonego opinii biegłego z zakresu medycyny pracy R. D. wynikała konkluzja, że ubezpieczony nie może pracować już w swoim wyuczonym zawodzie stolarza z uwagi na przeciwwskazania do wykonywania ciężkich prac fizycznych, przy maszynach w ruchu oraz w hałasie. Stwierdzenie to nie może jednak w żaden sposób podważyć prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego. Oceniając bowiem kwalifikacje ubezpieczonego należy mieć na uwadze, że ubezpieczony od ponad dziesięciu lat przed złożeniem wniosku o rentę wykonywał szeroko pojęte prace ochroniarskie i to nie tylko jako zwykły portier czy dozorca. Ubezpieczony był bowiem zatrudniony m. in. przez wyspecjalizowaną firmę ochroniarską (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W., A. spółkę z z ograniczoną odpowiedzialnością w G..

Sąd Okręgowy pominął również w swoich ustaleniach fakt, że ubezpieczony po okresie pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i utracie tego prawa w 2003 roku nie próbował już podjąć pracy w charakterze stolarza budowlanego a postanowił zatrudnić się w firmie ochroniarskiej. Wynika to wyraźnie z jego zeznań złożonych na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2014 r. (protokół elektr. minuty od 00:01:56 do 00:15:15). Nie ma zatem podstaw do ustalenia, że podejmując prace w ramach nowych kwalifikacji nie był zdolny do pracy jako stolarz. Tym bardziej, że w 2003 r. ubezpieczony odwołał się od decyzji organu pozbawiającej go prawa do renty i odwołanie zostało oddalone prawomocnym wyrokiem (akta rentowe).

Skoro zatem ubezpieczony sam zdecydował o zmianie swojej kariery zawodowej i zdobył nowe, dodatkowe umiejętności jego zdolność do pracy należało w tym procesie oceniać w kontekście wszystkich nabytych przez niego umiejętności.

Należy bowiem mieć na uwadze, że zmiany w organizmie powodujące przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku nie przesądzają o niezdolności do pracy, nawet częściowej, jeżeli zdolność do wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami została zachowana (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2009 r., I UK 200/08).

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi, że niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Zgodnie z art. 12 ust. 3 częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z przedstawionych definicji wynika, że nie ma niezdolności do pracy w przypadku, gdy naruszenie sprawności organizmu nie jest przeszkodą do wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi lub możliwymi do nabycia kwalifikacjami. Zmiany w organizmie powodujące przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania pracy na uprzednich stanowiskach nie przesądzają o niezdolności do pracy, nawet częściowej, jeżeli zachowana została zdolność do wykonywania pracy aktualnie wykonywanej lub zgodnej z kwalifikacjami nabytymi w toku kariery zawodowej. W

przypadku wnioskodawcy, który sam zmienił profil swojej działalności nie ma niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, skoro w dacie wydania zaskarżonej decyzji mógł nadal wykonywać prace ochroniarskie. Zdolność tę ubezpieczony utracił dopiero w 2014 roku w związku z rozpoznaniem u niego ciężkiej postaci bezdechu sennego.

Mając na uwadze powyższe wskazać należało, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji - po pierwsze, istniała możliwość wykonywania przez ubezpieczonego innej pracy zgodnej z jego kwalifikacjami zawodowymi niż praca stolarza budowlanego, - po drugie, przeciwwskazania zdrowotne dotyczyły wyłącznie wykonywania pracy stolarza, która mogła spowodować zwiększenie dolegliwości zdrowotnych ubezpieczonego.

Na marginesie jedynie wskazać należy, że Sąd Okręgowy nie przekazał w toku procesu pisma ubezpieczonego z dnia 24 marca 2014 r. oraz nowej dokumentacji medycznej świadczącej o powstaniu po wydaniu decyzji zupełnie nowych schorzeń (ciężkiej postaci bezdechu sennego) co uczynił Sąd Apelacyjny na rozprawie w dniu 19 maja 2016 r. W związku z tym kwestie te zostaną rozstrzygnięte przez organ rentowy w nowym postępowaniu.

Mając to wszystko na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

SSA Beata Górską SSA Jolanta Hawryszko SSO (del.) Gabriela Horodnicka-

Stelmaszczuk